Автомобил тўхташ жойларига бўлган талаблар

т.ф.н. доцент А.Худойбердиев

101-ШТХ ва АЙ магистранти Н.Б.Қодирова

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикаси аҳоли пунктларини ободонлаштиришни яхшилаш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида” 2009 йил 22 январдаги ПҚ-1045-сон қарорида шаҳарлар, туман марказлари ва аҳоли пунктларининг бош режаларини ишлаб чиқиш, йўллар қуриш, аҳоли ҳаёти учун қулай ва маданий шарт-шароитларни яратиш мақсадида ҳудудларни муҳандислик тайёрлаш, асосий шаҳарсозлик тугунларининг ўрни, бош магистралларининг йўналиши, йўл ва йўлакларни тоза ва тартибли сақлаш, кўчалар тизимини биринчи навбатда режалаштиришда табиий шароитларини эътиборга олишни назарда тутади.

Шаҳарсозлик талаблари асосида охирги вақтларда шаҳар муҳити ва автотранспортлар ҳаракатини тартибда солиш ва назорат қилиш учун текширув натижасида замонавий автомобил тўхташ жойлари ва гаражларни лойиҳалаш, шахсий ва жамоат транспортларини алоҳида ажратиб турувчи автомобил тўхташ жойларини тўғри режалаштириш, бу эса гараж ва машиналар тўхташ жойларини жамоат ва хизмат кўрсатиш бинолари олдида келиб тўхтайдиган автотранспортларни тартиб билан жойлашишини ташкил этиш ишларини олиб бориш ҳамда унинг тавсияларини ишлаб чиқишда асосий омил саналади.

Микротуманлар ва турар жой ҳудудларида, биринчи навбатда аксарият автомобил сақлаш жойларини лойиҳалаш мақсадга мувофиқ бўлиб, кейинчалик улар жойлашган ерда кўп ярусли гаражлар барпо этилиши мумкин. Бу марказларда автомобилларни сақлаш жойлари қуёшдан ҳимояловчи, декоратив деворлар, шовқиндан ҳимояловчи кўкаламзорлар билан жиҳозланишини таклиф этиш масаласи илгари сурилади. Шаҳарсозлик талабларида автомобил тўхташ жойлари ва гаражларни илмий асосда режалаштиришда кўча ва йўлларни меъморий режалаштириш, қуришда жойларни ўрганиш концепциялари амалга оширилади.

У бевосита жамоавий муҳитда меъморий, режавий ташкиллаштиришни амалга ошириш билан боғланиб, аниқ бир мақсадга йўналтирилган гараж ва автомобил тўхташ жойларини ташкиллаштириш ва яшаш жойларида қайтадан ташкил қилинган анъанавий, давр талабига жавоб берадиган ечимлари билан аниқланади.

Бунга кўра, пиёдалар йўлкаларини ва зоналарини яратиш аҳолининг тиғиз ҳаракати мавжуд бўлган шаҳар кўчалари ва йўлларини пиёдалар томонидан кесиб ўтилишини истисно этмайди. Ҳаракатланиш қисмидаги ўтиш жойлари чорраҳаларда ҳамда аҳоли тўпланадиган пунктлар – йирик саноат корхоналари, савдо, томоша, ўқув, маъмурий ва бошқа бинолар комплексларида белгиланиши ва махсус кўрсаткичлар, белгилар, йўл сиртидаги алоҳида чизиқлар ва бошқа кўпгина омиллар билан белгиланади.

Транспортларнинг янги талабларига кўча ҳаракатининг сўнгги йилларда кескин ошиши муносабати билан бош режаларни ишлашда эски услублардан воз кечиб, янги прогрессив услублардан фойдаланишни тақозо этади (бунда жуда майда кварталлардан воз кечиш, кўча йўл тармоғи зичлигининг кескин ошиб кетишига йўл қўймаслик, чорраҳаларни бир неча сатҳли қилиб лойиҳалаш ва ҳоказо). Транспорт тизимининг янги талабларига мос равишда ҳудудни функционал зоналаштириш, янгича транспорт тугунлари ва магистраллар тизимини шакллантирган ҳолда янги шаҳарлар ёки туманларни режалаштириш, транспорт тармоғини режалаштириш муаммосига хизмат кўрсатишни жамоат транспортларида ёки шахсий автотранспортларда ташкил қилишнинг ўзаро мутаносиблигини аниқлаш катта таъсир кўрсатади. Амалий вазифалар ечимида эса умумий хизмат кўрсатишга эришишни баҳолаш ҳар бир хизмат кўрсатишга киришишнинг имкониятларига боғлиқ.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Самойлов Д.С. Городской транспорт. Изд. 2-е, М., 1983, 384 с.
2. Шештокас В.В., Адомавичюс В.П., Юшкявичюс П.В. Гаражи и стоянки. М., Стройиздат. 1984.

Автомобил тўхташ жойларига бўлган талаблар

т.ф.н. доцент А.Худойбердиев
101-ШТХ ва АЙ магистранти Н.Б.Қодирова

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикаси аҳоли пунктларини ободонлаштиришни яхшилаш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида” 2009 йил 22 январдаги ПҚ-1045-сон қарорида шаҳарлар, туман марказлари ва аҳоли пунктларининг бош режаларини ишлаб чиқиш, йўллар қуриш, аҳоли ҳаёти учун қулай ва маданий шарт-шароитларни яратиш мақсадида ҳудудларни муҳандислик тайёрлаш, асосий шаҳарсозлик тугунларининг ўрни, бош магистралларининг йўналиши, йўл ва йўлакларни тоза ва тартибли сақлаш, кўчалар тизимини биринчи навбатда режалаштиришда табиий шароитларини эътиборга олишни назарда тутади.

Шаҳарсозлик талаблари асосида охирги вақтларда шаҳар муҳити ва автотранспортлар ҳаракатини тартибда солиш ва назорат қилиш учун текширув натижасида замонавий автомобил тўхташ жойлари ва гаражларни лойиҳалаш, шахсий ва жамоат транспортларини алоҳида ажратиб турувчи автомобил тўхташ жойларини тўғри режалаштириш, бу эса гараж ва машиналар тўхташ жойларини жамоат ва хизмат кўрсатиш бинолари олдида келиб тўхтайдиган автотранспортларни тартиб билан жойлашишини ташкил этиш ишларини олиб бориш ҳамда унинг тавсияларини ишлаб чиқишда асосий омил саналади.

Микротуманлар ва турар жой ҳудудларида, биринчи навбатда аксарият автомобил сақлаш жойларини лойиҳалаш мақсадга мувофиқ бўлиб, кейинчалик улар жойлашган ерда кўп ярусли гаражлар барпо этилиши мумкин. Бу марказларда автомобилларни сақлаш жойлари қуёшдан ҳимояловчи, декоратив деворлар, шовқиндан ҳимояловчи кўкаламзорлар билан жиҳозланишини таклиф этиш масаласи илгари сурилади. Шаҳарсозлик талабларида автомобил тўхташ жойлари ва гаражларни илмий асосда режалаштиришда кўча ва йўлларни меъморий режалаштириш, қуришда жойларни ўрганиш концепциялари амалга оширилади.

У бевосита жамоавий муҳитда меъморий, режавий ташкиллаштиришни амалга ошириш билан боғланиб, аниқ бир мақсадга йўналтирилган гараж ва автомобил тўхташ жойларини ташкиллаштириш ва яшаш жойларида қайтадан ташкил қилинган анъанавий, давр талабига жавоб берадиган ечимлари билан аниқланади.

Бунга кўра, пиёдалар йўлкаларини ва зоналарини яратиш аҳолининг тиғиз ҳаракати мавжуд бўлган шаҳар кўчалари ва йўлларини пиёдалар томонидан кесиб ўтилишини истисно этмайди. Ҳаракатланиш қисмидаги ўтиш жойлари чорраҳаларда ҳамда аҳоли тўпланадиган пунктлар – йирик саноат корхоналари, савдо, томоша, ўқув, маъмурий ва бошқа бинолар комплексларида белгиланиши ва махсус кўрсаткичлар, белгилар, йўл сиртидаги алоҳида чизиқлар ва бошқа кўпгина омиллар билан белгиланади.

Транспортларнинг янги талабларига кўча ҳаракатининг сўнгги йилларда кескин ошиши муносабати билан бош режаларни ишлашда эски услублардан воз кечиб, янги прогрессив услублардан фойдаланишни тақозо этади (бунда жуда майда кварталлардан воз кечиш, кўча йўл тармоғи зичлигининг кескин ошиб кетишига йўл қўймаслик, чорраҳаларни бир неча сатҳли қилиб лойиҳалаш ва ҳоказо). Транспорт тизимининг янги талабларига мос равишда ҳудудни функционал зоналаштириш, янгича транспорт тугунлари ва магистраллар тизимини шакллантирган ҳолда янги шаҳарлар ёки туманларни режалаштириш, транспорт тармоғини режалаштириш муаммосига хизмат кўрсатишни жамоат транспортларида ёки шахсий автотранспортларда ташкил қилишнинг ўзаро мутаносиблигини аниқлаш катта таъсир кўрсатади. Амалий вазифалар ечимида эса умумий хизмат кўрсатишга эришишни баҳолаш ҳар бир хизмат кўрсатишга киришишнинг имкониятларига боғлиқ.

Фойдаланилган адабиётлар:

3. Самойлов Д.С. Городской транспорт. Изд. 2-е, М., 1983, 384 с.
4. Шештокас В.В., Адомавичюс В.П., Юшкявичюс П.В. Гаражи и стоянки. М., Стройиздат. 1984.